

היליון מס' 142

כניסת שבת:

ירושלים: 18:46

ת"א: 19:01

חיפה: 18:54

באר-שבע: 19:03

יציאת שבת:

ירושלים: 19:59

ת"א: 20:02

חיפה: 20:02

באר-שבע: 20:01

יריית פתיחה / אבישי פרי

1. 'חיל החיים'!

הילד הזה, לעומת האמור, נטול-מסגרת ומעצורים הינו. הוא דוהר אל הלא-נודע. משכך, התהום אפוא כבר פעורה בפניו.

הנער עול-הימים שלפנינו שכח שהוא במלחמה. הוא כורע לכל גל שמפציע לו ממול. וכאן נעוצה נקודת הכשל הטראגית שלו.

רעיון זה נרמז היטב גם בהמשך הפרשה: בפרשת המעקה. התורה פוקדת על היהודי להציב מעקב לגג - לבל ימעד ממנו איש ארצה. אבל דקדוק לשון התורה בפרשה זו מעלה תהייה: "כי ייפול הנופל ממנו", היא מטעימה. וכאן יש לשאול: אם חשש עתידי הינו כי האדם יימוט ארצה מן הגג הפרוץ, כלום מדוע ייקרא כבר כעת "נופל", אם אך "ייפול" - לעתיד-לבוא?!

מסר מאלף וקריטי השמיעה לנו התורה: אל-נא תצביע, יהודי, על המעידה כאחרית. שגיאה היא זו; המעידה היא הראשית. היבט נכוח מסתכל על גג פעור לרווחה, כג מסוכן והר-אסון. אין צורך לחכות שאמבולנס יחכה, למרבה הכאב, סמוך לבניין ויאסוף מישהו על אלונקה.

לבן הסורר אין מעקה. משכך תבינו, אין מדובר רק בהסתכלות עתידית העוסקת

פרשה סתומה ומסתורית-משהו היא פרשת ה'בן הסורר והמורה' (שלאור דברי חז"ל, לא היה ולא נברא וכי הוא רק סיפור תיאורטי), הנדון לקטילה. מהי 'נקודת השבר' של בן-הנעורים הזה אשר יהדוף מעצמו כל מסגרת? ראשית הפרשה תחדד לנו את העניין:

"כי תצא למלחמה על אויבך": מידי בוקר האדם קם למלחמה. נכון, לא תשמעו שם קול רעמי-תותחים, אף לא של מטוסי-קרב חגים. אבל הדילמות צצות מכל עבר ולא מרפות: לבצע או לנסוג; להמשיך או לחדול; להתקרב או להתרחק. אם בר-דעה הוא האדם, לא יתעלם מאלו. הם יהלמו בו בעוז. בכל שעה.

בספרו 'אור החיים', מדגיש רבי חיים בן עטר, זכר צדיק לברכה, כי פרשת המלחמה - בה פותחת הפרשה - היא פרשה הרלוונטית לכל איש מאיתנו. האדם, מדגיש ה'אור החיים', כשהוא חובק את אוויריו של העולם, צריך להכין עצמו לקרב. לא פחות.

דומה, כי בכך לקה 'בן סורר ומורה'. זה אשר בולס ככל יכולתו בשר ויין - זולל וסובא, ואין לו מעצורים. במילה אחת: אין לו אלוקים.

השבוע בגיליון:

4

מרתק:

הסופר החרדי הנודע, הרב יעקב ב. פרידמן, בשיחה נדירה!

מאלף:

'בן סורר ומורה'; הלקח להורה בן-ה-2013!

3

מעניין:

'בן סורר ומורה': התובנות

מקורי:

נגיף הפוליו; חובת החיסון מפניו

4

מיוחד:

סליחות בדרום תל-אביב של פעם! רק ב'פרשניית השבוע'!

גיליון "פרשניית השבוע" - כי יהודי זה חזויה!

עורך ראשי: הסופר אבישי פרי. יועץ תוכן: יצחק העברי. הגהה: שמוליק כהן.

לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

בכישלון חייו, אלא בהסתכלות עכשווית על הנער הזה כ'פצצת-זמן מתקתקת'. כי אכן, סיפור האנרכיה שייצור הוא רק עניין של זמן..

דומה הוא לילד ש'נסחף' במים הטובעניים של היום הגועש-גלים. אז נכון, ברגע זה הוא שולט במצב. הוא שוחה. אבל שיחלום לו להגיע אל מקום-מבטחים. הוא לגמרי רחוק מהים. המערבולות מחכות לו מכל פינה. הים, כדאי שיאמין, ודאי יכריע אותו.

בנפתולי החיים, מזכירה התורה לבן הסורר והמפר כל מסגרת, העדרה הוא אסון. העדר גבולות וסייגים בהם, זהו תרגום לכאוס פנימי - המהווה שם נרדף לכל רע.

כי החיים הם ים. הגלים שוצפים סוערים. המערבולות 'אורבות מכל עבר. וכן, גם כאן צריך 'חיל'.

2. 'לב של אבן'!

ובשולי פרשת 'בן סורר ומורה': מעודי נפעם אנוכי, מההורה שמציגה התורה בפנינו. התורה מגוללת את סיפורו של ההורה (שאוילי לא היה ולא נברא - כשם שלדעת חז"ל סיפורו של הבן הסורר הינו כזה..), אשר מגיע לבית-הדין עם בנו האכזב ומבקש כי ההרכב יחתוך את דינו לאלתר.

אם הורים של ישראל היו אלו ההורים, ודאי לא היו נאותים לצעד אמיץ ונוקב שכזה. הרי בית-הדין, לפחות באופציה אחת, יוכל לגזור קטל על הבן הממרה. ובכל זאת - ההורים מסכלים כל רגש אבהי מול טובה נרצית של בן הרסני.

ההורה של תורה, הוא לא עוד אחד שכאשר המורה מציג בפניו ציון גרוע, הוא מחפה בעיקשות על בנו הכושל. הוא לא עוד כזה שמתפתל מול מציאות אמיתית מציקה. אלא מישיר מבט הוא מול הבן, כביכול היה אובייקטיבי, ומבקש הוא להעמיד את דינו ההולם - בידועין כי ייתכן שפירושו הוא קטל באבן..

לא הורים מודרניים המה ההורים של התורה. יבינו הם כי טובת הבן - גם אם לא נראית כה נוצצת - בלשון המעטה - טובה כנה עד נוקבת הינה.

אייה הוא האב שיעז לדכא כל רגש אינסטינקטיבי שבו - כדי לבצע את טובתו האמיתית של בנו? תורו אחריו ומצאו לי אותו.

יש לומר אפוא, כי בין בתריה של הפרשה של הבן הסורר, למדנו מסר מאלף ומפעים נוסף: דמותו של ההורה שהתורה תרצה לראות.

הורה, מחכימה אותנו התורה, צריך לגייס את השכל לטובת בנו - לא את הרגש והחמלה.

הורה של תורה, מסוגל ללכת עם האמת עד הסוף. אפילו אם בעטייה יאבד בנו מארץ החיים תחת מרמס אנבים שיידום אנשים.

כן, לאבא, לעיתים צריך להיות לב של אבן!

בגדר הפרת נדר ארוסה

בתלמוד (נדרים סו, ב) מלמדת אותנו המשנה כי האב והבעל הארוס מפירים יחד נדר שנדרה האשה/הבת.

לדעת הרמב"ם, בעוד שלא יש פשרות גורפת להפרת כל נדר שתדור הבת, הרי שלבעל ישנה האפרות להפר רק את הנדרים העוסקים בעינוי-הנפש ובכאלו העוסקים בעניינים שבינו לבינה. דברי הרמב"ם טעונים ליבון וניתוח: הלא האב והבעל שותפים המה בהפרת נדריה של האשה, ומדוע שהגדרת ההפרה תבותר אפוא בין האחד למשנהו.

יתרה מזו: בספר הריטב"א (לאחד מן הראשונים) נקט כי העילה בשמה הבעל לאחר נישואין יוכל לפעול בלעדית בעניין הפרת הנדר, היא בעובדה שאין כבר את רשות בעלה של האשה עליה. וצריך הבנה, מדוע צריך ללכת על דרך השלילה - שכח האב כבר איננו על בתו, ולא להתייחס למובן החיוב - שהבעל הוא הוא בעלה המוחלט כיום הזה.

והן-אמנם יגידו הכל, כי הוא הולך לשיטתו ולמהלכו כי "האב עיקר והבן טפל", ומשכך, ההתייחסות הראשונית כלפי הבעל צריכה להיות מכיוונו של האב - העיקר, אך זאת עצמו יש להבין הגדרה זו של "עיקר" ו"טפל" ביחס לעניין זכות הפרת הנדר של האב כמו גם הבעל.

שלל תמיהות אלו מביאות אותי להנחת-יסוד ברורה: שונה הוא גדר הזיכוי בהפרת הנדר של האב מהבעל. הלא הבת ברשות האב לכל זיכוי ממנוי גם, ומשכך אפוא, הפרת הנדר אינו אלא **השלכה מהמציאות הממונית**, אכן זכות הבעל היא נטו **דינית**, כי עדיין איננה ברשותו טוטאלית, ואיננו אלא "טפל" בכך לאב, והגדרת זכותו אף שונה

שאלה: מהו המסר שיש עלינו, ההורים, להפיק מסיפורו של 'בן סורר ומורה', המופיע בפרשה?

תשובה:

עלינו להבין מה בעצם חטאו הבומבסטי של הבן סורר ומורה? אמנם גנב ממון אביו, אך הרבה גנבים יש, וכולם נדונים על ידי התורה לתשלומי כפל - או לחילופין לעבודת שש שנים, באמצעותה יפרעו את חובם זה לנגב. אך מהי הפעולה הנוספת בעטייה חייב הבן הזה מיתה?

נראה, שלב הבעיה של ה'בן סורר ומורה', זאת העובדה שהוא רוכש תרטימר (משקל יווני בערך של חצי מנה) בשר, ולוגם להנאתו חצי-לוג יין. אדם כזה, אומרת התורה, כל הווייתו משועבדת לחומר - בצורה מוחלטת, וכפי שמאריך לבאר רבי אברהם, בן הרמב"ם בחיבורו 'המספיק לעובדי ה''. עד כדי שהוא מבקש הרגלו ולעולם אינו יודע שובעה..

בן-אדם כזה בהכרח, בסופו של יום גם יעמוד בדרכים וילסטם הבריות. שכן, כל הווייתו בצורה סוטאלית הינה של חומר ופינוק - אין לו סולם ערכי כלל.

המסר להורים מכאן הוא ברור: **אסור לנו לתת לילדינו לאבד שליטה ורסן, ולהשתעבד לרשת. מהותה של הרשת, היא גלישה. בלי שליטה ובלי מעצורים. הרשת היא ה"תרטימר בשר" של 2013!**

*הכותב הינו איש חינוך בשכונת נווה-יעקב בירושלים

נקודה טובה

אלומת
אור
בג'ונגל
הישראלי

"הגעתי לבקש סליחה" - - -

ישיבת 'אור החיים', רחוב 'ואל', שעת חצות, השבוע.

שליז [15] משכונת פסגת-זאב הירושלמית הגיע לבאן - כמו עוד המוני צעירים חילוניים - להגיד 'סליחות' במקום הכל-כך אופגתי הזה. פניו אומרות תום אמיתי.

שליז, שאלתי כשהוא יורד במדרגות הישיבה, עם תום הסליחות, מה התחושות להגיד סליחות ב'אור החיים'?

"שפרקתי משהו", הוא אומר. לפרש תמיהתי, הוא מוסיף-מטעים מיד:

"הייתי צריך לבקש סליחה. אז פשוט הגעתי לבקש סליחה" - - -

התרגשתי מהפשטות והכנות. אין אפס - מי בעמך ישראל.

אם גם אתם נחשפתם ל'נקודה טובה' בלב הג'ונגל הישראלי, פנו למערכת בהקדם!

תרבות - ספרות - דעות

דוד זריצקי החדש' מדבר! / מילים

"יותר מאשר סיפור מיוחד כזה או אחר המעורר השראה, על הרב אלישיב, הסיפור הגדול של החוברת זה התיאור של הדברים", מודה הרב יעקב ב. פרידמן, מי שרבות חרדים קוראים מידי שבוע את הגיגיו בשקיקה, בשיחה עם 'פרשני' השבוע, לרגל הוצאת החוברת בת ה-260 עמ', הנושאת את השם "בהיכלו".

למי שלא יודע, בקרב הציבור החרדי, בייחוד בני הנוער שבו, הרב יעקב ב. פרידמן, היה זה עידן לאגדה ספרותית קסומה. היו שהרהיבו עוז ואף הכתירוהו בתואר 'דוד זריצקי החדש' - על-שמו של הסופר החרדי המיתולוגי והבלתי-נשכח, שנודע בכישרון הכתיבה הסוחף ומלא-הצבע שלו.

כמוהו, גם הרב יעקב ב. פרידמן, כובש בספריו - כמו "שטייגן" או "האיש מקדש" - את לב שומר-המצוות, ביכולת שלו להמחיש עם המון רגש וחיוניות את הדמויות או המעשים אותם יספר לקורא. הוא מכניס את הקורא ללב פיסת חייו של הדמות בה הוא עוסק. כתיבתו רעננה וקולחת.

פרידמן, (במקרה גם דוד של כותב השורות), לשעבר סופר העיתונים 'יתד נאמן' כמו גם 'שעה טובה', עורך מידי שבוע טור שבועי סוחף בביטאון החרדי הנחשב 'בקהילה'. בעבר כתב טורים רבים בנושאי הגות יהודית, וכאמור, הוא מחברם של ספרים שונים העוסקים בלבטים ומצוקות של בני הדור האחרון, תוך מתן דגש על נשמתם של הדברים.

הרב פרידמן, התוכל לתת לקוראנו קטע מיוחד המופיע בחוברת שנפעמת ממנו?

"אכן. יש בחוברת תיאור של פטירתו של הרב, דקה אחרי דקה - מעדות מקורבו, הרב חיים הירשמן. ישנו גם תיאור מצמרר מליל חג השבועות האחרון בחייו של "מרן", אשר מספר על הכרתו המעורפלת של הרב, לאחר שעות ארוכות שלא טעם מאכל לפיו, ועל הרגע בו שרו לפניו משירי החג, הביע הכרה מסוימת - כאשר נענע בראשו וחיך. זהו סיפור נורא מרגש".

החוברת החדשה יוצאת בימים הקרובים בהוצאת "ועד הרבנים לענייני צדקה" בארץ, והיא עשויה, מטבע הדברים, לעורר הדים נרחבים ולהביא לציבור, בפן מעמיק יותר, את דמותו של מי שהיה ל"פוסק

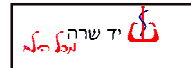
רפואה והלכה

שאלה: חיסון הפוליו (נגד שיתוק ילדים). האם אכן יש לחסן הילדים בבהילות כדי למנוע סיכון רפואי?

תשובה:

השאלה הזו נגררת כתוצאה מהנדון האם הולכים אנו בשאלות של פיקוח נפש אחרי הרוב - אשר ודאי אינם לוקים בסיכון זה, והרי יודעים אנו כי הקביעה ההלכתית הברורה הינה כי אכן אין הולכים אחרי רוב בפיקוח-נפש (ראה תלמוד כתובות טו, ב וגם ברכות לג, ב), וכי יש לחוש גם לחשש קל - כל שיש לו השלכה ברורה על חיי-נפש. ומשכן, ללא כל ספק, אסור להפקיר את הזאטוטים ולא לחסנם, אף שהחשש להידבקות במחלה הינו קלוש. אכן יש פוסקים שנקטו כי כל זאת נאמר רק כאשר הסיכון ממש לפנינו, והינו בחזקתו - דבר שלא קיים בנדון שלנו.

אכן באזורי הסיכון, כמו הדרום, על אחת כמה וכמה שחובה על האב לחסן את ילדיו ולפדותם מראש מכל צרה רפואית שלא תבוא.

המדור בחסות:

פינת האיחולים

רק נחת!

ברכת מזל"ט חמה ולבבית משוגרת לעמיתי
היקר, מלווה ואח לדרך, נחמן טובול ומשפחתו
יחי' - ירושלים, עם הולדת הבן במזל"ט!

רוו ממנו נחת יהודית אמיתית!

עיתונאי 'יום ליום'

אקטואליה / ישראל פרץ

'הצבעת ברקת; תוציא את הבנקט'; סקירת מטות ליאון וברקת בימים אלו

את מי לא גייסו השבוע במטה ליאון, כדי להוציא את ברקת רע מהקדנציה האחרונה, שמגיעה לקראת תומה. יו"ר ועד סוחר 'מחנה יהודה' שזעם על אנשי ברקת, את גזירי העיתונים השונים המעידים על התייחסות זולה של ברקת לתושביו, ועוד ועוד. אבל הסיפור הגדול - כולם יודעים - הוא הציבור הדתי-לאומי בבירה. הוא כנראה יכריע. שימו-לב לצורת העבודה של ברקת מול ליאון בסיפור הזה.

בעוד שברקת מתראיין לישראל היום ומציג את הישגי תרבותו והחזון שלו בתחום, לא לפני שפשקוויל שחרחר מציג את יריבו לכיכר ספרא, כ"מועמד של דרעי", ליאון עובד בקליינטים מבית (קרי: הציבור הדתי-לאומי, אליך הוא משתייך): עלוני השבת המובילים של הציבור הזה - שהם כידוע הדופק של הציבור המדובר - מוצפים בפרסומות של ליאון. לפני הכל, הפרסומות מבקשות להזכיר דבר פשוט אחד: "משה ליאון. נעים להכיר". קרי: אני, משלכם: דתי לאומי, למד ב'בני עקיבא', וגם ציוני. מה, הוא שואל, בעצם חסר לי? אבל ליאון לא סיים בכך. הוא מחמם מנועים בעיקר בתחום העירוני. העזובה השוררת בתחום מביאה אותו לסלוגן קולע שאותו יפיץ בקרוב: 'הצבעת ברקת; תוציא את הבנקט!', תוך קריאה של 'די לדוחות ולקנסות. העיר שונאת את ניר'. בינתיים ליאון, לא לשכוח מועמד 'הליכוד ביתנו', רוקד על כל החתונות האפשריות.

"הקירות בבית הכנסת היו רועדים"

"אדון הסליחות": בתיאור קסום ורווי-געגועים, שב רבי יצחק יוסיפוב בשיחה עם 'פרש'יית השבוע, לערש הולדתו, שכונות תל דרום תל-אביב של סליחות, ומתאר בציוריות את הדמויות, הקולות והצלילים

קבוצה של ילדים היינו, ילדים של דרום תל-אביב. בשעה 4 לפנות בוקר יצאנו לרחובות וקראנו בקולניות לכל אורך דרכנו לבית-הכנסת 'סליחות, סליחות'. היינו גם נוקשים בדלתות בחזקה. אלא שלא היה את מי להעיר: האורות בבתיים כבר היו מוארים, האנשים ניעורו כבר. הרי כולם כבר בשעה 9 לעת-ערב כבר הולכים לנום תנומת ליל.

אנו צעדנו לעבר בית הכנסת של ישיבת הרמב"ם, שברחוב חזקיהו המלך, שם התפללנו סליחות וגם את תפילת השחרית שלאחריהם.

החזן ב'סליחות' היה מנהל הישיבה, רבי חיים אוגיוף ז"ל. כל העולם הכירוהו. הוא היה קורא את הפיוטים בבכיות והתעלות הנפש. קודש קדשים. לעיתים, ראש הישיבה, הרב חפוטא, ניגש לעמוד התפילה והחליפו בתפקיד.

הקירות היו רועדים ב'אדון הסליחות'. בתי הכנסת באזור כולם מוארים הם. ה'שמש' הקבוע מיטיב הנרות, ומחלק תה וקפה לבאים. הייתי מרגיש חוויה. אין דברים כאלה היום.

אך לא רק את בית הכנסת שע"י ישיבת הרמב"ם הכרתי. היו כמה וכמה בתי כנסת באזור שכונות הדרום. זקני הבוכרים, כמו רבי אלחנן אמינוף ז"ל, רבי מיכאל גול ז"ל ורבי יעקב אהרונוף ז"ל, קבעו את תפילתם בבית כהנסת 'אליהו הנביא' שב'שוק לווינסקי'. היו הם משכימי-קום לתפילת הנץ. אבל לא יגיעו בשעה הנקובה. כלל וכלל לא. יגיעו 45 דקות טרם תחילת התפילה ויקראו במתינות של ממש את 'פתח אליהו' ושאר הקדמות התפילה. רק ב-10 בבוקר, עם תום לימוד ה'חוק לישראל' היומי הקבוע אחר התפילה, שבו לביתם. לא פחות מחמש שעות תמימות 'בילו' בבית הכנסת. אפילו רבה האשכנזי של תל-אביב היה מתפעם ומפטייר בפנינו: "איזו תמימות. אף פעם אינכם ממהרים לצאת את בית הכנסת..."

היו בתי כנסת בשכונת שפירא בהם היו קמים מוקדם יותר. אחד או שתיים כאלו היו פותחים את בית הכנסת כבר בשעה 2 לפנות-בוקר, אז היו מסיימים את כל ספר התהילים (!). אחר-כך נשתרש המנהג בקרב בית הכנסת 'גבאי' לעדת הבוכרים שברח' מסילת ישרים, שם מידי שבת היו משכימים קום והיו קוראים את כל ספר התהילים טרם התפילה. כבחור צעיר, כבן 16, ראיתי את הזקנים שמשכימים-קום בדבקות של ממש. החלטתי לקיים עם המשכים הקבוע תחרות, מי 'יפתח' את בית הכנסת. אני חייב לציין שנחלתי כישלון חרוץ וצולב תמיד: תמיד ראיתי אותו מקדים אותי ב-10 דקות.

כילד, מתבייש הייתי להיכנס חמש דקות אחרי תחילת התפילה. היה נבון בפני הזקנים והמבוגרים - שכבר שעה טרם התפילה ה כי נ ו ע צ מ ס ל ת פ י ל ה . אני אומר מציאות של אמת; אני חוויתי וראיתי את כל זה.

'יהודי של אלול'

מוקדש בהערכה רבה לאלפי הבאים להסתופף בסליחות בצל ישיבת 'אור החיים' בירושלים

לכותל הוא הגיע, נבון-מה

עלה ירושלימה, 'סיורי סליחות', אתם יודעים, אך לא יודע למה ומה

פנה הוא לצעיר חרד שליידו, מבקש לשאול דבר-מה:

'זה חודש עם 'רוחניות', מה להגיד, מה?'

'סליחות, סליחות', השיבו הלה, ונתן לו ביד חוברת קטנה

נזכר האיש בבית-אבא - קול נוקש בדלת וזועק: 'יהודים, התעוררו נא'

יושב הוא ליד הסליחות, ממלמל

פניו מכורכמות מעט, חטא ושגה, ומילה אין לו בפיו למלל

רוח אחרת נושבת בו בחודש אלול

השמיים פתוחים, חודש הרחמים, האדם חמול

שופר, סליחות, ותחנוני אדם חבול

כי צר ומצוק מצאנונו, כה קשה לסבול

אנא השם, ראה והביטה ממרומים

האזן לשוועת-עם גדול ורב, ברחמים

כולם רוצים לנגוע, לטעום מהאוויר היהודי החמים

להתקרב מעט יותר, לחבוק בלב שופע כמים

בקש עבדי-הזמן והטעימם בטעם החיים

קשוב נא ק-ה, סייע להם להידבק ולא למוט אפיים

פתח להם שער, בעת נעילת שער הימים

כי פונים הם, נשכחים ועמומים

הביאם אל מעונות היכלך, את ה'יהודים של אלול'